

Informatie over:

Lichen planus

Lichen planus is een ziekte van de huid of slijmvliezen (mond of geslachtsdelen). Lichen planus kan op alle leeftijden voorkomen, maar komt iets meer voor bij vrouwen dan bij mannen. De leeftijd waarop lichen planus het meest voorkomt, is voor mannen rond het 30ste levensjaar en voor vrouwen rond het 50ste levensjaar.

Hoe krijgt u lichen planus?

Hoe krijgt u lichen planus? De oorzaak waarom iemand lichen planus krijgt is vaak onbekend. Gedacht wordt dat lichen planus een vorm van een auto-immuunziekte is. Dit betekent dat de eigen ontstekingscellen, die normaal bacteriën en virussen bestrijden, nu bepaalde delen van de huid en slijmvliezen aantasten. Andere oorzaken van lichen planus kunnen zijn:

- Erfelijke factoren.
- Bepaalde virussen.
- Medicijnen: de lichen planus zit dan vooral op de huid en bijna nooit in de mond of bij de geslachtsdelen. Deze medicijnen zijn vaak pijnstillers (NSAID's, zoals ibuprofen en diclofenac) en medicijnen tegen hoge bloeddruk of hartaandoeningen (bètablokkers en ACE-remmers).
- Tandheelkundig materiaal (vullingen / metalen): lichen planus in de mond kan soms ook veroorzaakt worden door het materiaal dat een tandarts gebruikt. Vooral door amalgaam, composiet, kobalt, kwik en goud kunt u afwijkingen aan het slijmvlies in de mond krijgen (zie ook de folderteksten 'Composieten' en 'Kobalt'). Als u een ingreep bij de tandarts krijgt, is het verstandig te vragen welk materiaal de tandarts hierbij gebruikt. Dit kunt u dan aan uw arts vertellen.
- Contactallergie: lichen planus van de lippen, mond en genitale slijmvliezen kan soms veroorzaakt worden door een contactallergie op bijvoorbeeld een bepaalde tandpasta. Ook als de lichen planus in de plooiën aanwezig is of heel uitgebreid op de huid aanwezig is, kan er bij uitzondering sprake zijn van een contactallergie. Tenslotte, het is mogelijk dat door stress de lichen planus erger wordt.

Welke klachten geeft lichen planus en hoe ziet lichen planus eruit?

Lichen planus van de slijmvliezen

Soms komt lichen planus zowel op de huid als op de slijmvliezen voor, maar soms alleen op de slijmvliezen zoals de mond en geslachtsdelen. In de mond ontstaan plekjes aan bijvoorbeeld de binnenkant van beide wangen, op het tandvlees of op de tong.

Bij de geslachtsdelen ontstaan plekjes bij de vagina, de anus en de eikel. De klachten kunnen variëren van fijne witte lijntjes (Wickhamse striae) die geen klachten geven, tot (zeer) pijnlijke wondjes en zweertjes. Branderigheid en pijn door lichen planus op de eikel en bij de vagina kunnen ervoor zorgen dat seksueel contact pijnlijk kan zijn.

Lichen planus kan op alle slijmvliezen van het lichaam voorkomen, dus behalve in de mond en genitaal, ook onder andere in de neus, slokdarm, ogen en blaas.

Andere vormen van lichen planus zijn:

Lichen planus van de nagels: dit komt bij ongeveer 10% van de patiënten voor. De klachten kunnen variëren van in lengterichting verlopende ribbeltjes en gleufjes zonder klachten, tot het volledig uitvallen van de nagels die ook niet meer terug groeien.

Informatie over:

Lichen planus

Lichen planopilaris: dit is lichen planus van de haarzakjes op het hoofd. Hierdoor kunt u (blijvend) haarverlies krijgen als gevolg van littekenvorming van de haarzakjes. Deze vorm kan op iedere leeftijd voorkomen, maar wordt vooral gezien bij vrouwen tussen de 40-60 jaar. Het kan jeukklachten geven op de hoofdhuid, maar ook haaruitval en kale plekken.

Is lichen planus besmettelijk?

Nee, geen enkele vorm van lichen planus is besmettelijk.

Hoe weet uw arts of u lichen planus heeft?

Uw arts kan aan de plekken zien of u lichen planus heeft. Alleen bij twijfel is het nodig om een klein stukje huid weg te nemen (biopt). Hiervoor wordt uw huid verdoofd op de plaats waar het stukje huid wordt weggenomen.

Wat is de behandeling?

Lichen planus van de huid

Behandeling van lichen planus is alleen nodig als u er klachten van heeft. Voor lichen planus van de huid krijgt u meestal een corticosteroïd-zalf van uw arts. Deze zalf zorgt ervoor dat de huid beter wordt en dat de jeuk minder wordt. Als de lichen planus uitgebreid op de huid aanwezig is, worden sterkere middelen gegeven die de ontsteking verminderen. Voorbeelden hiervan zijn prednison, acitretine of ciclosporine. Ook wordt er weleens gekozen voor een behandeling met ultraviolet licht.

Lichen planus in de mond of op de geslachtsdelen

Behandeling van lichen planus in de mond of op de geslachtsdelen is alleen nodig als u er klachten van heeft. Net als bij de huidafwijkingen worden producten met corticosteroïden gebruikt. Voor een behandeling van afwijkingen in de mond worden vaak speciale 'plakzalven', gels, sprays of mondspoelingen gebruikt. Als de producten met corticosteroïden onvoldoende werken, kan tacrolimuszalf, pimecrolimus-zalf of tretinoïne-vloeistof worden voorgeschreven.

Wat kunt u zelf nog doen?

- Probeer uw huid zo min mogelijk te beschadigen, want in beschadigde huid kan een nieuwe lichen planus plek ontstaan.
- Als u last heeft van lichen planus in uw mond, kunnen bepaalde voedingsmiddelen uw klachten verergeren. Denkt u hierbij aan sterk gekruid eten, citrusvruchten, tomaten, cafeïne-houdende dranken zoals koffie en cola, knapperig voedsel zoals toast en chips. Als u het gevoel heeft dat dit zo is, kunt u deze producten beter vermijden.
- Het is belangrijk om bij lichen planus in de mond regelmatig naar de tandarts of mondhygiëniste te gaan, omdat de lichen planus het gebit en het tandvlees kan beschadigen.
- Controleer uw slijmvliezen regelmatig. Als u zelf een bult ontdekt die snel groter wordt, of als er een wond ontstaat die niet geneest, is het belangrijk om deze te laten controleren door uw arts.

Informatie over:

Lichen planus

Kunt u door lichen planus kanker krijgen?

Het komt bijna niet voor dat u van lichen planus op de huid huidkanker krijgt. Als u lichen planus in de mond heeft, is er een kleine kans dat u hierdoor mondkanker krijgt (dit komt minder dan 0.5% per jaar voor bij de mensen die lichen planus hebben). Het is extra belangrijk om te stoppen met roken en minder alcohol te gebruiken om dit risico te verminderen. Bij lichen planus op de geslachtsdelen is er een kleine kans dat er huidkanker in de lichen planus plek ontstaat.

Is lichen planus te genezen of blijft u er altijd last van houden?

Het is niet mogelijk om door behandeling de lichen planus te genezen. Behandeling kan er wel voor zorgen dat de klachten minder worden. Als u lichen planus op de huid heeft, is de kans groot dat uw klachten binnen 2 jaar vanzelf verdwijnen.

Tijdens de behandeling en ook als de lichen planus spontaan over is gegaan, ziet u vaak nog donkerbruine vlekken op uw huid. Deze vlekken zullen meestal in de loop van de tijd vanzelf verdwijnen. Na genezing kan lichen planus terugkomen, ook als u al jaren geen klachten meer heeft. Waarom dit gebeurt, is onbekend.

Als u lichen planus in de mond of bij de geslachtsdelen heeft, geneest dit helaas meestal niet spontaan. U kunt dan lang klachten houden zoals branderigheid en pijn, vooral bij de geslachtsdelen. Als u hierdoor seksuele problemen krijgt, is het verstandig om dit aan uw arts te vertellen. Als het nodig is kan de arts u doorsturen naar een speciale therapeut zoals een psychotherapeut of seksuoloog.

Meer informatie

Er is een Lichen Planus Vereniging Nederland, zie www.lichenplanus.nl. Op deze website kunt u meer over lichen planus lezen

Deze folder is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie.

© Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie – Versie 2020

Bij het samenstellen van deze informatie is grote zorgvuldigheid betracht. De Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie wijst desondanks iedere aansprakelijkheid af voor eventuele onjuistheden of andere tekortkomingen in de aangeboden informatie en voor de mogelijke gevolgen daarvan.